Tips om te komen tot woonomgeving waar bewoners zich thuisvoelen

Geplaatst op 4 juni 2018

Home sweet home. Ieder mens heeft recht op een thuis, een veilige haven, waar je jezelf kunt zijn, waar je zelf kunt bepalen. Daarom is het belangrijk dat ouderen die naar het verpleeghuis verhuizen, terecht komen in een omgeving waar zij zich thuisvoelen. De nieuwe omgeving ís ook hun nieuwe thuis!

“The ache for home lives in all of us,

the safe place where we can go as we are and not be questioned.”

Maya Angelou

Wat is belangrijk volgens bewoners en familie?

Moeten wij het verpleeghuis zo inrichten dat een ander zich thuisvoelt? Natuurlijk niet! Hoe woonden de bewoners voorheen? Wat weet de familie ons te vertellen? Wat vindt de bewoner prettig? Het is hún thuis, dus laat hen ook bepalen! In dit artikel tips naar aanleiding van een actieve workshop over dit onderwerp tijdens het landelijke Radicale vernieuwingscongres van 14 mei. Aan de hand van hoe De Reigershoeve in Heemskerk hiermee aan de slag is.

Er moet zoveel mogelijk kunnen

De Reigershoeve uit Heemskerk heeft als gouden regel voor haar bewoners: mensen moeten zich hier kunnen thuisvoelen! En het uitgangspunt is altijd: ‘ja’. Er moet zoveel mogelijk kunnen, en wensen van bewoners worden zoveel mogelijk ingevuld. Dit heeft ook consequenties voor hoe De Reigershoeve omgaat met de inrichting van de woonomgeving.

Vanuit haar ervaringen hiermee startte Roos Zwart van De Reigershoeve op 14 mei de discussie op over de leefomgeving van ouderen in het verpleeghuis. De aanwezigen konden ter plekke in groepjes tekenen, knippen en plakken aan ruimtes in hun verpleeghuizen, om ze zo huiselijk mogelijk te maken! Hierbij werd gelet op kleur, eigen meubels van bewoners, herkenbaarheid in stijl, spullen (‘back to the sixties!’) en materialen.

Hoe doet De Reigershoeve dat?

De Reigershoeve zorgt dat het hele huis er uitziet als een woonhuis. Iedere bewoner heeft een levensboekje, zodat bekend is wat voor persoon de bewoner is, wat hij of zij tot nu toe voor leven heeft gehad, en waar hij of zij van houdt. Zo kun je je ook verplaatsen in waar de bewoner zich thuis van gaat voelen. Daarnaast is er, onder andere via een online platform ‘familienet’, veel contact met de familie, en nemen bewoners bij hun komst bij De Reigershoeve vaak veel van hun eigen spullen mee.

Hoe zit dat er bijvoorbeeld uit? Kan het altijd?

Want stel dat een bewoonster haar poes wil meenemen, en een andere bewoonster is allergisch of hysterisch bang voor poezen? Roos: “Wij proberen altijd te schipperen tussen de wensen van de bewoners, en iedereen tevreden te stellen. Het komt heel weinig voor dat we dan geen oplossing vinden. Eén keer hebben we een hond, die vrij wild was, als huisdier mee laten nemen, en dat ging niet goed. Die moest toen weer weg. Verder proberen we, door verschillende hoekjes en plekken te creëren voor de bewoners, iedereen zijn ding te laten doen.”

Want stel dat een bewoonster haar poes wil meenemen, en een andere bewoonster is allergisch of hysterisch bang voor poezen? Roos: “Wij proberen altijd te schipperen tussen de wensen van de bewoners, en iedereen tevreden te stellen. Het komt heel weinig voor dat we dan geen oplossing vinden. Eén keer hebben we een hond, die vrij wild was, als huisdier mee laten nemen, en dat ging niet goed. Die moest toen weer weg. Verder proberen we, door verschillende hoekjes en plekken te creëren voor de bewoners, iedereen zijn ding te laten doen.”

Woonkamer bij de Reigershoeve

Het lijkt wel een gezin, waar iedereen zijn eigen behoeftes heeft, en waar je zoveel mogelijk rekening houdt met ieders wensen. Dat betekent wel dat je een beetje rekening moet houden met elkaar, maar ook ieder de ruimte moet geven voor zijn eigen geborgenheid. “De mevrouw met de poes is zo verschrikkelijk gelukkig met dit beestje! Het is een genot om haar met haar poes te zien knuffelen,” vervolgt Roos. “Ja, je laveert tussen de verschillende wensen in. Dat is ook zo met het meenemen van meubels. We hebben geen plek voor 10 zitbanken, maar gelukkig is het meestal zo dat de bank die er staat na een aantal jaren weer aan vervanging toe is, en net op dat moment komt er dan een nieuwe bewoner die zijn bank wil meenemen. Het komt dus juist ook vaak goed uit.”

Aan het werk

Wat betekent een woonomgeving waar je je thuisvoelt voor de ruimtes in de verpleeghuizen van de deelnemers aan deze workshop? Met meegenomen foto’s van de gezamenlijke ruimtes in het huis gingen de deelnemers aan de slag met inkleuren, tekenen, knippen en plakken.

Brentano draait op de locatie Nieuw Vredeveld op één afdeling een pilot vanuit Leven zoals je wilt. De woonkamer van deze afdeling is ingericht als echte woonkamer, met een staande klok, kanten kleedje op de salontafel, houten zitbank met donkergroen suède zitkussens. Monique Schut, medewerkster bij Brentano: “Wij hebben een foto van deze ruimte meegenomen, omdat we denken dat we er nog dingen aan kunnen verbeteren.”

Haar collega Jansje Kanis pakt een viltstift en begint, op basis van tips uit het groepje aan haar tafel, meer kleur op de muur te kleuren. “We gaan 1 muur in een opvallende kleur schilderen,” aldus Jansje, “en fotolijstjes aan de muren toevoegen.” Over een kleed op de donker-houten vloer ontstaat een discussie. “Bewoners kunnen vallen over een kleed, en met rolstoelen en rollators is een kleed heel lastig,” aldus Monique. Er wordt geopperd dat er ook plakfolie bestaat met een kleed-motief, dat zou een oplossing kunnen zijn. En het kleed wordt om de salontafel heen getekend. “We zouden eigenlijk ook nog vitrage kunnen ophangen,” aldus de dames, en over hangplantjes zijn ze het ook snel eens.

4 tips bij inrichten gezamenlijke ruimte

1. Zorg dat de bewoners de ruimte begrijpen

Kom niet aan met vreemde design-lampen, waarvan mensen met dementie niet begrijpen dat het een lamp is. Of met moderne apparatuur, die ze niet aan of uit weten te zetten. In de periode waarin mensen 15-25 jaar zijn, slaan ze het meeste op in hun geheugen. Pas dus de omgeving aan met spullen en het uiterlijk van die tijd! Voor mensen met dementie zijn verder boeken vol geschreven met do's en don'ts, bijvoorbeeld 'De wondere wereld van dementie' door Rob Verbraeck en Anneke van der Plaats. Een 'Toolkit dementievriendelijk ontwerpen' is uitgebracht door Kenniscentrum Wonen-Zorg (Aedes-Actiz).

2. Zorg dat er wat te beleven is

Hang fotolijstjes op, of zet ze neer op een kastje. De meeste mensen hebben in hun thuisomgeving foto's van herinneringen, familie of vrienden staan. De Reigershoeve heeft ook naaigerei, potloden, kleurtjes en ander knutselmateriaal in de la liggen. En tijdschriften, een TV-gids en boeken om te lezen.

3. Maak verschillende soorten plekken

Bij De Reigershoeve is er een hoekje bij de openhaard waar je kunt zitten. En een hoekje bij de boekenkast. Iedere bewoner heeft wel een plekje waar hij of zij zich het prettigst voelt. Waar de eigen luie stoel staat, of waar foto's van vroeger hangen om af en toe naar te kijken. Het is net als bij het gezin: daar heeft ook meestal ieder zijn favoriete stoel of plek.

4. Betrek bewoners en familie

Moeten wij het verpleeghuis zo inrichten dat een ander zich thuisvoelt? Natuurlijk niet! Hoe woonden de bewoners voorheen? Wat weet de familie ons te vertellen? Wat vindt de bewoner prettig? Het is hún thuis, dus laat hen ook bepalen! Natuurlijk moeten we daarbij rekening houden met elkaar. De meeste mensen zijn dat wel gewend, omdat ze eerder ook niet altijd alleen hebben geleefd.

Meer weten

Meer informatie over woonomgeving en De Reigershoeve:

https://www.zorgvisite.nl/wp-content/uploads/2011/04/Thuis-Voelen.pdf

https://www.kcwz.nl/doc/dementie/Toolkit-dementievriendelijk-ontwerpen.pdf

https://goededementiezorgkanoveral.nl/film.html

www.reigershoeve.nl

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Samenwerken vanuit een gedeelde visie, Vrijheid en veiligheid voor levensgeluk cliënten, Ervaringen van bewoners, naasten en medewerkers, Leven zoals je wilt
Trefwoorden: Bewoners, Leven zoals je wilt, Medewerkers, Staf- en ondersteunende diensten, Van regels naar relaties